

ת"ן סריים עכברי קר ה"ז

3 - יולי 1986

חרכות ואמונות

בעריכת עלינא תורי

"בר 51" - ההבדל האירוני. עירית שלג ואלון אבוטבול

עכברי לילה

"בר 51" - החל מ-6.7 בקולנוע "גורדון", ת"א

מאת יעל ישראל

תומס ומריאנה הם את ואהות הקשורים בקשר סימביוטי של אהבה נשגבת, סאתמית וטראגית כאחת. הם גרים בחור עלוב בעיירה מיגדל, אימם חולה אנושה והם מרגישים ביותמים בעולם. תומס עובד לפרנסתם בשומף כלים במטעדה קרתנית ושומר על אהותיהם וקבלתם על בבת עינו. תומס (גזילאנו מר) ומריאנה השברירית (סמדר קלצינסקי) גיבורי סרטו החדש של עמוס גוטמן, "בר 51" הם יתומים כמלוא מובן המילה, ועל כן הם נאחזים זה בזה. משתר ילדותם גרו באותו חדר בבית הקטן וגם בבגרותם הם עדיין מחלקים אותה מיטה.

תומס ומריאנה, כמו יתר גיבורי סרטי הקודמים של גוטמן, הם טיפוסי שוליים שחיים מחוץ לזרם המרכזי של החיים. הם מאוחרים כאהבתם, שיש בה סממנים של גילוי עריות, ובהלומם לצאת מהחור, להגיע לעיר הגדולה והנכספת ולכבוש את העולם. הם אינם יודעים, כי בעת שייגעו למושא חלומם הנאיבי, ישקעו באותו כיב בו הם חיים במעברי העלובה.

אחרי מות אימם מוכרים האת והאות את מעט חפצי המשפחה ועימם את הזכרונות הילדותיים שאיתם, ונוסעים סודיסקופ לעיר הגדולה, מושא כיסופיהם. העיר הגדולה, היא תל-אביב, הפכה למדור אפל, ממרורי התופת של רנטה. תומס ומריאנה לא הגיעו לצד הזוהר, הם תמיד יחיו בפאה המקוללת של החיים: במלון המפואר הם עובדים כמנקים, ולחדרים הנעים הם זוכים להגיע רק בגניבה לעולם לא נגוע בוותר אלא רק בזה המרומה. כבודיהם בעיר האופל - המועצת סגנון המרט האפלי - מעורר עמורה מסאנתה.

מנכר ומפואר של רמיות מזרות, שלמרות אומללותן הן גדולות כרכן מהחיים: עולם של אנשים המתרפקים על עבר מפואר, שספק אם היה: אפולגיה אומרת על עצמה ברגע של משבר שהיא מזרן ממלחמת השיחור, וניקולאס (ריווד פטריק וילסון), שותפה לצמר של זארה, היה רקרן מפורסם בוושינגטון די.סי., אבל היום הוא שתיין אומלל שאינו מתחיל את היום ללא נקבוק בחוסר האונים שלהם וממשיכים לקרוא לאזוני הקיר ולאבק בשולי הרכים, תקועים בחוסר האונים שלהם וממשיכים לקרוא לעצמם בשמות זהרים, כי זה מה שנשאר להם. כולם חסרי אונים, וגם תשוקתו הכפייתית של תומס לאהותו היא כיטוי לחוסר האונים שלו. היצמדותו לברירותו האיומה ולעברו המקולל, עד שהאהבה תביא עליו את הסוף הבלתי נמנע, את המוות.

ומלאה חלואת אדם, זונות, הומאים וסוטים - הם מגיעים למאורת חטא טיפוסית, הלוקחה כאלו כסרטיו של פאסבינדר או סקורסו.

"בר 51" ברחוב הירקון הופך למאורת חטאים סימלית, הבר הזה הוא מעוזם של כל הרחויים והמושפלים, כל מי שפעם היה משהו והיום הוא צל של עצמו. בר שמעוצב בפאתיות, בתחרה וקטיפה ארומה עכשה עם אווירה כאילרומנטית של בורדלו רומני. בכר הזה מחוללת מידי ערב החשפנית הרומניה הוקנה אפולגיה (ערה טל) עם האימפרסריו הדומי שלה. זהו גם מעוזה של זארה (עירית שלג), חשפנית יפה שלמרות שמה האקסוטי איננה אלא שרה אולאי מבת ים, שמתעמרת באחיה הטרנסוסטייט ארד חראז (אלון אבוטבול), שאינו אלא ישראל.

היתומים נופלים לבר ומיד מאמצים על ידי אפולגיה וזארה, החושקות בתומס היפה במעוז האופל הזה, שבעצם אינו אלא מעוז האומללות, יש גילויים של עזרה הרדית, כך, לדוגמא, האיש היחיד שיתן מפתחו לקבצן הוא קבצן אחר, כי רק הנוקק יודע מהי אותה הרגשה. ב"בר 51" מי שנותן ליתומים מחסה היא אפולגיה, שמלמיה את האחים בביתה המנוחך המלא טפטים ופרחים מלאכותיים, ודואגת להם כמו אמא יהודיה.

העולם המנוחך המלא טפטים ופרחים מלאכותיים, ודואגת להם כמו אמא יהודיה.

גוטמן, בעזרת מלודרמה, סגנון של אופרה צבעונית, מתאר רקרנס ישראלי חסר מוצא, מקציץ את ההבדל האירוני בין ישראל היפה שנמצאת רק בטלוויזיה (כשתומס ומריאנה בזהים במרקע בתוכנית שירי ארץ-ישראל עם שרליה שרון, באותה עת יושבים בביתה הפאתית של אפולגיה, שנראה מאופרה אחרת לבין ישראל וולא רק ישראל) האפלה, שמחזותיה ירועים רק לעכברי הלילה. הנשגב שמצטלב כסרטיו של גוטמן עם הנוחך מציץ אלינו מכל פינה.